

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Esas Sayısı : 2003/46

Karar Sayısı : 2003/46

Karar Günü : 4.6.2003

Resmi Gazete tarih/sayı:16.07.2003/25170

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN : Adana 4. Asliye Hukuk Mahkemesi

İTİRAZIN KONUSU: 20.2.2001 günlü, 4628 sayılı Elektrik Piyasası Kanununun;

A- 2. maddesinin dördüncü fıkrasının (b) bendinin ilk paragrafının "... Elektrik enerjisi iletim faaliyeti Türkiye Elektrik Kurumu İletim Anonim Şirketi tarafından yürütülür." bölümünün,

B- 3. maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinin;

1- (2) sayılı alt bendinin ilk paragrafında yer alan "... mevcut ve ..." ibaresinin,

2- (3) sayılı alt bendinin ikinci, beşinci ve altıncı paragraflarının,

C- Geçici 3. maddesinin (b) bendinin (2) sayılı alt bendinin "... Kurul tarafından belirlenen esaslar uyarınca ... Bu faaliyetlerden iletim faaliyetiyle ilgili hususlar Kurulun yönetmelikle belirleyeceği esaslar çerçevesinde yürütülür." bölümünün,

Anayasanın Başlangıcı ile 2., 5., 10., 13., 35., 48., ve 167. maddelerine aykırılığı savıyla iptali istemidir.

I- OLAY

Türkiye Elektrik İletim Anonim Şirketi'nin 4628 sayılı Yasa ve buna göre çıkarılmış yönetmelikler uyarınca Çukurova Elektrik Anonim Şirketine ait iletim tesislerini devir almaya ve bu konuda görüşme yapmaya 19.2.2003 tarihinden itibaren hazır olduğuna ve Şirketin görüşmeye gelmemesi halinde durumu Bakanlığa ileteceklerine ilişkin 17.2.2003 gününde noter aracılığı ile gönderdiği yazı üzerine "elatmanın önlenmesi ve ihtiyati tedbir talebi" ile açılan davada, 4628 sayılı Yasa'nın dava konusu kurallarının Anayasa'ya aykırı olduğu savını ciddi bulan Mahkeme, iptali için başvurmuştur.

II- YASA METİNLERİ

A- İptali İstenilen Yasa Kuralları

20.2.2001 günlü, 4628 sayılı Yasa'nın 2., 3. ve Geçici 3. maddelerinin itiraz konusu kuralları da içeren ilgili bölümleri şöyledir:

1- "Madde 2. ...

İletim faaliyeti gösterebilecek tüzel kişiler: Elektrik enerjisi iletim faaliyetleri Türkiye Elektrik İletim Anonim Şirketi tarafından yürütülür.

...

2- Madde 3. ...

2. İletim lisansı:

Türkiye Elektrik İletim Anonim Şirketinin mevcut ve inşa edilecek tüm iletim tesisleri üzerinden iletim faaliyetlerini yürütebilmesi için Kurumdan almak zorunda olduğu lisansı ifade eder.

...

3. Dağıtım Lisansı:

Belirli bir bölgede dağıtım faaliyetinde bulunabilmek için tüzel kişilerin Kurumdan almak zorunda oldukları lisansı ifade eder.

Özel sektör dağıtım şirketleri, dağıtım ve perakende satış faaliyeti dışında, lisanslarında belirtilen bölgelerde üretim lisansı almak kaydıyla ve yıllık elektrik enerjisi üretimi bir önceki yılda bölgelerinde tüketime sunulan yıllık toplam elektrik enerjisi miktarının yüzde yirmisinden fazla olmamak üzere üretim tesisi kurabilir.

...

Diğer taraftan, mevcut sözleşmeleri kapsamında bölgelerinde dağıtım hizmeti yapma hakkı elde etmiş özel sektör dağıtım şirketleri, mevcut sözleşmelerini Kurulca belirlenecek bir süre dahilinde serbest rekabet koşullarını sağlayacak şekilde tadil etmekle yükümlüdürler. Sözleşmelerin niteliği bu hükümlerin uygulanmasına engel teşkil etmez.

Dağıtım şirketleri, tanımlanan bu faaliyetler dışında piyasada başka bir faaliyette bulunamaz.

3- Geçici Madde 3.- ...

2. Birden fazla piyasa faaliyetini sürdürmekte olan tüzel kişilerin, bu hizmetlerin yapılması için görev verilmesine ilişkin imtiyaz sözleşmeleri, bunlardan doğan hak ve vecibeleri ile bu kanun hükümleri göz önüne alınarak, Kurul tarafından belirlenen esaslar uyarınca tadil edilir. Kurul, tüzel kişilerce vazgeçilen faaliyetlerin sürdürülebilmesi için gerekli önlemleri alır. Bu faaliyetlerden iletim faaliyetleriyle ilgili hususlar Kurulun yönetmelikle belirleyeceği esaslar çerçevesinde yürütülür.

..."

B- Dayanılan Anayasa Kuralları

Başvuru kararında, Anayasa'nın 2., 5., 10., 13., 35., 48. ve 167. maddelerine dayanılmıştır.

III- İLK İNCELEME

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 8. maddesi gereğince yapılan ilk inceleme toplantısında, başvuru kararı ve ekleri, ilk inceleme raporu, itiraz konusu yasa kuralları ve dayanılan Anayasa kuralları ile bunların gerekçeleri ve diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Anayasa'nın 152. ve 294 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 28. maddesine göre, bir davaya bakmakta olan mahkeme, o dava sebebiyle uygulanacak bir kanunun veya kanun hükmünde kararnamenin hükümlerini Anayasa'ya aykırı görürse veya taraflardan birinin ileri sürdüğü aykırılık savının ciddi olduğu kanısına varırsa bu hükmün iptali için Anayasa Mahkemesi'ne başvurmaya yetkilidir. Ancak, bu kurallar uyarınca bir mahkemenin Anayasa Mahkemesi'ne başvurabilmesi için, elinde yöntemince açılmış ve mahkemenin görevine giren bir davanın bulunması ve iptali istenen kuralın da o davada uygulanacak olması gerekir. Uygulanacak yasa kuralları ise, davanın değişik evrelerinde ortaya çıkan sorunların çözümünde veya davayı sonuçlandırmada olumlu ya da olumsuz yönde etki yapacak nitelikteki kurallardır.

Mahkeme'de bakılmakta olan davanın konusunu oluşturan işlemlerden Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı'nın, davacı Çukurova Elektrik A.Ş.ne noter aracılığı ile gönderdiği 10.2.2003 tarihli yazıda, bu Bakanlık ile Şirkete görev verilmesine ilişkin İmtiyaz Sözleşmesi'nin 9.3.1998'de imzalanmış olduğu, 2001 yılında çıkan 4628 sayılı Yasa'da ise elektrik iletim faaliyetinin yeni kurulan Türkiye Elektrik İletim Anonim Şirketi tarafından yürütülmesinin öngörüldüğü, aynı Yasa uyarınca çıkarılan ve 28.11.2002 tarih ve 24950 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan "Elektrik Piyasasında Birden Fazla Piyasa Faaliyetini sürdürmekte olan Tüzel Kişilerin Mevcut Sözleşmelerinde Yapılacak Tadillere ve İletim Faaliyeti ile Vazgeçilen Faaliyetlerin Devrine İlişkin Yönetmelik"e göre de adı geçen şirket tarafından işletilmekte olan iletim tesislerinin devrinin ivedilikle TEİAŞ'a yapılması ve devrin en geç 28.2.2003 tarihine kadar gerçekleştirilmesi gerektiği, aksi taktirde İmtiyaz Sözleşmesi hükümlerine göre işlem tesis edileceği belirtilmiştir. Dava konusu ikinci idari işlem olan TEİAŞ'ın yine noter aracılığı ile Şirkete gönderdiği 17.2.2003 tarihli yazıda da 4628 sayılı Yasa ve buna göre çıkarılmış yönetmelikler uyarınca TEİAŞ'ın Şirkete ait iletim tesislerini devir almaya ve bu konuda görüşme yapmaya 19.2.2003 tarihinden itibaren hazır olduğu ve Çukurova Elektrik A.Ş.nin görüşmeye gelmemesi halinde durumun Bakanlığa iletileceği bildirilmiştir. Davacı Şirket 24.2.2003 tarihinde davalılar TEİAŞ ve Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu'na karşı Adana Asliye Hukuk Mahkemesine başvurarak "elatmanın önlenmesi ve ihtiyati tedbir talebi"nde bulunmuş, bu bağlamda, 4628 sayılı Elektrik Piyasası Kanununun bazı maddelerinin Anayasaya aykırı olduğunu ileri sürmüştür.

2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2. maddesine göre, idari işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlâl edilenler tarafından açılan iptal davaları ile genel hizmetlerden birinin yürütülmesi için yapılan idari sözleşmelerden dolayı taraflar arasında çıkan uyuşmazlıklara ilişkin davalar idari yargının yetki alanına girmektedir.

Davacı Şirkete, 9.3.1998 tarihinde imzalanan imtiyaz sözleşmesi ile belli bir bölgede elektrik üretim, iletim ve dağıtım faaliyetini yürütme görevi verilmiş, ancak daha sonra çıkarılan 4628 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu ile elektrik iletim tesislerinin TEİAŞ'a devredilmesi öngörülmüştür. Bu devir işlemlerinin gerçekleştirilebilmesi için davalı Bakanlık ve TEİAŞ tarafından, idare hukukuna özgü yöntemlerle oluşturulan uyuşmazlık konusu

işlemlerin idari nitelikte olması nedeniyle bunlara ilişkin davaya bakmak idari yargı yerlerinin görev alanına girmektedir.

Bu durumda, itiraz yoluna başvuran Adana 4. Asliye Hukuk Mahkemesi'nin, idari nitelikteki bir davaya bakma yetkisi bulunmadığından itiraz konusu kurallara ilişkin başvurunun Mahkeme'nin yetkisizliği nedeniyle reddi gerekir.

IV- SONUÇ

20.2.2001 günlü, 4628 sayılı "Elektrik Piyasası Kanunu"nun;

A- 2. maddesinin dördüncü fıkrasının (b) bendinin ilk paragrafının "... Elektrik enerjisi iletim faaliyetleri Türkiye Elektrik İletim Anonim Şirketi tarafından yürütülür." bölümüne,

B- 3. maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinin;

1- (2) sayılı alt bendinin ilk paragrafında yer alan "... mevcut ve ..." ibaresine,

2- (3) sayılı alt bendinin ikinci, beşinci ve altıncı paragraflarına,

C- Geçici 3. maddesinin (b) bendinin (2) sayılı alt bendinin "... Kurul tarafından belirlenen esaslar uyarınca ... Bu faaliyetlerden iletim faaliyetleriyle ilgili hususlar Kurulun yönetmelikle belirleyeceği esaslar çerçevesinde yürütülür." bölümüne, ilişkin başvurunun, Mahkeme'nin yetkisizliği nedeniyle REDDİNE, 4.6.2003 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan	Başkanvekili	Üye
Mustafa BUMİN	Haşim KILIÇ	Yalçın ACARGÜN
Üye	Üye	Üye
Sacit ADALI	Ali HÜNER	Fulya KANTARCIOĞLU
Üye	Üye	Üye
Ertuğrul ERSOY	Tülay TUĞCU	Ahmet AKYALÇIN
Üye		Üye
Enis TUNGA		Mehmet ERTEN